

102. PALANTIR: "HET WESTEN IS SUPERIEUR EN MOET ALTIJD WINNEN" MET STIJN BRONZWAER (NRC)

AI Samenvatting Podcast | In deze aflevering van GeopolitiekNu bespreken Michel en Rajeev met NRC-journalist Stijn Bronzwaer het Amerikaanse databedrijf Palantir: een invloedrijke, maar relatief onbekende speler op het snijvlak van Big Tech, defensie en geopolitiek.

Palantir ziet zichzelf niet als neutrale softwareleverancier, maar als een strategisch wapen in de mondiale machtsstrijd tussen het Westen en zijn rivalen.

1. Palantir: het machtigste bedrijf dat niemand kent

- Opgericht in 2003, mede gefinancierd door In-Q-Tel, de investeringsarm van de CIA.
- Oorspronkelijk bedoeld om Amerikaanse inlichtingendiensten te helpen bij het analyseren van enorme hoeveelheden data na 9/11.
- Tegenwoordig actief voor legers, veiligheidsdiensten én commerciële klanten (o.a. BP, Heineken).
- Slechts ±4000 werknemers en ca. 3 miljard dollar omzet, maar een extreem hoge beurswaardering.
- Door The Economist omschreven als mogelijk meest overgewaardeerde bedrijf ooit – symbool van de AI-hype.

2. Van data naar “intelligence”

- Palantir verkoopt geen kant-en-klare software, maar integreert alle beschikbare data van een klant in één operationeel systeem.
- Hun kracht zit in het koppelen van datasets: eigen data, klantdata én (bij defensie) Amerikaanse intelligence.
- Werkwijze: Palantir-medewerkers werken ter plekke bij de klant, met korte feedbackloops en veel autonomie.
- Dit maakt het bedrijf aantrekkelijk voor defensie en crisisorganisaties, maar creëert ook sterke afhankelijkheid.

3. Ideologie en mythologie: Lord of the Rings als wereldbeeld

- De naam Palantir komt uit Lord of the Rings: magische stenen waarmee men alles kan zien.
- Medewerkers heten intern “hobbits”; hun missie: “Save the Shire”.
- Oprichter Peter Thiel ziet de wereld als een strijd tussen goed en kwaad:
 - Het Westen (lees: Amerika) versus China, Rusland en andere rivalen.
- Palantir verkoopt niet alleen technologie, maar een moreel narratief: winnen is noodzakelijk.

4. Oekraïne: oorlog als doorbraakmoment

- Palantir speelde een sleutelrol in Oekraïne na de Russische invasie.
- CEO Alex Karp bood de software gratis aan na een direct verzoek van Zelensky.
- Oekraïne werd een live R&D-laboratorium:
 - Integratie van drones, artillerie, satellietbeelden en intelligence.
 - Niet alleen doelen raken, maar de juiste doelen (bijv. commandanten).
- Palantir erkent dat de oorlog hun software fundamenteel heeft verbeterd.

5. Private technologie als militair machtsinstrument

- Palantir wordt gebruikt door NAVO-landen, waaronder ook Nederlandse defensie en politie.
- In tegenstelling tot wapensystemen als de F-35 vond hierover nauwelijks politiek debat plaats.
- In Duitsland was wél een nationaal debat over privacy, soevereiniteit en democratische controle.
- Kritiek: Palantir vervaagt de grens tussen overheid, leger en private macht.

6. Europa: afzetmarkt én bedreiging

- Voor Palantir is Europa:
 - Een enorme groeimarkt (defensie-uitgaven, rijke staten).
 - Tegelijk een risico vanwege EU-regulering en digitale autonomie.
- Binnen Palantir leeft het idee dat:
 - De infrastructuurstrijd al door Amerika is gewonnen.
 - Europa zich beter kan richten op “apps bouwen”, niet op kerntechnologie.
- De EU wordt gezien als lastig, traag en normatief, maar ook als potentieel gevaarlijk door haar regelgevende macht.

7. Politiek netwerk: Thiel, Trump en JD Vance

- Peter Thiel is uitgesproken pro-Trump en libertair.
- JD Vance, nu vicepresident, is een protégé van Thiel.
- Palantir bevindt zich daardoor dicht bij het centrum van Amerikaanse macht.
- Zorgen van experts:
 - Een bedrijf dat groeit bij conflict,
 - en ideologisch gelooft in permanente strijd,
 - krijgt structurele invloed op beleid en oorlog.

8. The Good, the Bad & the Ugly

Good

- Effectieve inzet bij rampen, pandemieën en logistieke crises.

Bad

- Massasurveillance, migratie-opsporing en militaire targeting.

Ugly

- Oorlog en crisis als businessmodel.
- Besluitvorming verschuift van mensen naar algoritmen.

Conclusie: Palantir als geopolitieke actor

Palantir is geen neutraal techbedrijf, maar een ideologisch en strategisch machtsinstrument.

Het bedrijf belichaamt een nieuwe fase van geopolitiek, waarin data, AI en private bedrijven net zo bepalend zijn als staten en legers.

Voor Europa ligt hier een fundamentele vraag:

wil het afhankelijk blijven van Amerikaanse digitale wapens, of zelf strategische autonomie opbouwen?